

اپیدمیولوژی استعمال دخانیات در زنان ۷۰-۳۰ سال استان سمنان

علی رشیدی پور^۱ (Ph.D)، مجتبی ملک^۲ (M.D)، رحیمه اسکندریان^۳ (M.D)، راهب قربانی^{۳*} (Ph.D)

۱ - دانشگاه علوم پزشکی سمنان، دانشکده پزشکی، گروه و مرکز تحقیقات فیزیولوژی

۲ - دانشگاه علوم پزشکی سمنان، بیمارستان فاطمیه (س)، گروه داخلی

۳ - دانشگاه علوم پزشکی سمنان، دانشکده پزشکی، گروه پزشکی اجتماعی

چکیده

سابقه و هدف: در سال‌های اخیر مصرف دخانیات به عنوان یک عامل خطر مهم و افزایش‌دهنده‌ی بار بیماری‌ها، به ویژه بیماری‌های مزمن و غیر واگیری چون قلبی-عروقی، تنفسی، سرطان و سکنه مغزی در حال افزایش است. در این مطالعه شیوع استعمال سیگار، پپ و قلیان در زنان ۷۰-۳۰ سال استان سمنان مورد بررسی قرار گرفته است. مواد و روش‌ها: این مطالعه از مهر لغایت بهمن ۱۳۸۴ در زنان ۷۰-۳۰ ساله جامعه شهری و روستائی استان سمنان انجام شد. با استفاده از روش نمونه‌گیری چند مرحله‌ای، ۲۱۰۴ زن از مناطق شهری و روستائی استان سمنان انتخاب شدند. اطلاعات مربوط در پرسش‌نامه ثبت شد.

یافته‌ها: ۲/۰ درصد (فاصله اطمینان ۹۵ درصد: ۱/۴-۲/۶ درصد) زنان مورد بررسی دخانیات (سیگار یا قلیان) مصرف می‌کردند که ۰/۵ درصد سیگار و ۱/۵ درصد قلیان می‌کشیدند. شیوع استعمال دخانیات در روستائیان ۲/۵ درصد و در شهرنشینان ۱/۸ درصد بود ($P=0/270$). از نظر سنی، ۰/۴ درصد زنان زیر ۴۰ سال، ۲/۴ درصد زنان ۴۰-۴۹ سال، ۲/۸ درصد ۵۰-۵۹ سال و ۴/۲ درصد زنان ۶۰ ساله و بالاتر دخانیات مصرف می‌کردند ($P=0/001$). ۴/۱ درصد بی‌سودان، ۱/۶ درصد افراد با تحصیلات ابتدایی، ۱/۵ درصد افراد با تحصیلات راهنمایی، ۰/۴ درصد زنان با تحصیلات دبیرستان دخانیات مصرف می‌کردند ($P=0/001$). هیچ‌یک از زنان با تحصیلات دانشگاهی سیگار یا قلیان نمی‌کشیدند. استعمال دخانیات در زنان شهرستان‌های سمنان، دامغان، گرمسار و شاهرود به ترتیب ۱/۳، ۳/۲، ۰/۷ و ۲/۴ درصد بوده است ($P=0/034$). هیچ‌یک از زنان مورد بررسی به طور توأم سیگار و قلیان نمی‌کشیدند. هم‌چنین هیچ‌یک از آنان پپ نمی‌کشیدند. ۲۶/۹ درصد زنانی که دخانیات مصرف نمی‌کردند، در معرض دود سیگار قرار داشتند. به طور کلی ۲۸/۹ درصد زنان مورد بررسی در معرض دود سیگار قرار داشتند (دخانیات (سیگار یا قلیان) مصرف می‌کردند. نتیجه‌گیری: با توجه به شیوع بالای استعمال دخانیات یا در معرض بودن دود سیگار در زنان ۳۰ تا ۷۰ سال استان و با توجه به ارتباط قوی استعمال سیگار با بسیاری از بیماری‌ها، تدوین برنامه‌ای جامع جهت تغییر عمل‌کرد زنان و مردان استان، ضروری است. اطلاع‌رسانی به زنان با سنین بالا و با تحصیلات پایین، بالاخص زنان دامغان، از خطرات استعمال دخانیات و در معرض دود سیگار بودن، می‌تواند در کاهش این معضل کارگشا باشد.

واژه‌های کلیدی: زنان، دخانیات، سیگار، پپ، قلیان، سمنان

مقدمه

مصرف یا در معرض بودن دود ناشی از دخانیات، به عنوان یک مشکل اساسی بهداشت عمومی و یک علت قابل پیش‌گیری بیماری‌ها و مرگ‌های زودرس می‌باشد [۱-۳]. سازمان جهانی بهداشت در تجدید نظر دهم طبقه‌بندی

بین‌المللی بیماری‌ها (ICD-10)، کد ویژه‌ای را برای مصرف سیگار در گروه "اختلالات روانی و رفتاری" اختصاص داده است [۴].

علت بسیاری از بیماری‌های تنفسی، بیماری‌های قلبی-عروقی، سرطان‌های مختلف و بسیاری از بیماری‌های دیگر